

о. Maliglowka

С
Д
БВІТОВІ БАЙКИ ==
== В ОПОВІДАННЯХ

СТЕПАНА РУДАНСЬКОГО.

Ціна 15 центів.

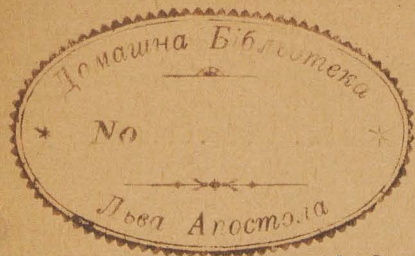
PETER D. APOSTOL,
NO. 8 STRONG PLACE,
OHIOES, N. Y.

1916.

З друкарні „Свободи“, 83 Grand Street,
Jersey City, N. J.

UNIVERSITY
LIBRARY

YARD UNIVERSITY
LIBRARY

І. Земля.

Ото як задумав Господь сотворити сьвіт, то і говорить до найстаршого ангела Сатанаїла:

— А що, — каже, — архангеле мій, ходім творити сьвіт!

— То ходім, Боже! каже Сатанаїл.

Ото вони й пішли над море, а море таке темне-темне, — сказано безодня! Ото Бог і каже до Сатанаїла:

— Бачиш, — каже, — отую безодню?

— Бачу, Боже!

— Іди-ж, — каже, — у тую безодню на самее дно, та достань мені жменю піску. Гляди-ж тільки, як будеш брати, то скажи про себе: Беру тебе, земле, на імя Господне.

— Добре, Боже!

Впірнув Сатанаїл у самую безодню над самий пісок та й задрісно йому стало. Ні, — каже, — Боже! приточу я і своє імя; нехай буде разом і твоє і моє. І бере він той пісок та й каже: Беру тебе, земле, на імя Господне і своє!"

Сказав — сказав. Прийшло ся виносити, а вода йому той пісок так і змиває. Той так затискає жменю, але де вже Бога ошукати! Заким вигулькнув із моря, так того піску як не було: геть вода змила!

— Не хитри, Сатанаїле, — каже Бог, — іди знову та не приточуй свого імя!

Пійшов знову Сатанаїл, але чорт чортом, — знову примовляє: Беру тебе, земле, на імя Господне і своє; — і знову піску не стало.

Аж за третим разом сказав уже Сатанаїл: Беру тебе, земле, на імя Господне, і ото уже несе тай і не стискає: так і несе на долоні, щоб то вода змила. Але дармо: як набрав повну руку, то так і виїс до Бога.

І узяв Господь той пісок, ходить по морі та й розсіває. А Сатанаїл давай облизувати руки: Хоч трохи, — думає, — сховаю для себе, а потім (думає собі) землю збудую! Ото Господь розсівав.

— А що, — каже, — Сатанаїле? нема більше?

— А нема, Боже!

— То тра благословити; каже Господь та й благословить землю на всі чотири части. І як поблагословив, так тая земля і зачала рости.

Ото росте земля, а тая, що у того в роті, і собі росте. Далі так розросла ся, що і губу розширає. Бог і каже: Плюй, Сатанаїле! Той і зачав плювати та харкати; то де плював, то там виростали гори, а де харкав, то там скали... От через того у нас земля нерівна! Воно ще кажуть, що ніби то ті скали та гори Бог знає доки-б росли, а то Петро та Павло, як заклили їх, вони вже і не ростуть.

А ото вже Господь і каже до Сатанаїла: Тепер — каже — Сатанаїле, тільки-б посвятити землю. Але нехай вона собі росте, а ми відпочиньмо.

— А добре, Боже! — каже Сатанаїл.

І лягли вони спочивати. Господь спить, а Сатанаїл і думає утошити Бога, щоб землю забрати.

І ото підняв його, та й біжить до моря. Спершу на полудень, — біжить та й біжить, а моря нема; вдарив ся на північ — і там не видати; побивав ся на всі чотири части світа — нігде нема моря: звісно, земля уже так розросла ся, що в самеє небо уперла краями; та й де вже там тее море! Бачить він, що нічого не вдіє, — несе Бога на те саме місце, та й сам коло него лягає.

Полежав трохи та й будить Бога: Вставай, каже, Боже, — землю сьвятити.

А Бог йому й каже:

— Не журись, Сатанаїле! земля моя сьвячена! Осьвятитв я її сеї ночі на всі чотири боки!

2. Чоловік.

Чоловіка, кажуть, виліпив Господь з глини і дав йому зовсім свою сьвятую постать; на біду тільки оставалось ще жменя глини. Де її подіти? Господь і приліпив межі ногами, а з тої жмені і зробилось грішнее тіло, та й згубило чоловіка. Бо як би не воно, любенько жив би собі Гадам у раю, — а то ні! Прожив день та й засумовав ся: сказано, надійшла грішная думка. Але Господь все таки не хоче дати йому жінки: Лучше, думає собі, дам я йому приятеля; приятель все таки лучше, як жінка. Ото й говорить до чоловіка:

— Не сумуй, Гадаме! Стане, чого хочеш! Вмочи в росу мизинний палець та й стріпни перед собою, — то й приятель буде! Гляди-ж тільки — Господь каже — не тріпай позад себе!

А Гадам — чи забув ся, чи що, вмочив цілу руку, та як стрісне на відворіть! так і з'явилось п'ять чортяків. Глянув Гадам — та у ноги! А чортяки давай пазури мачати та тріпати позад себе. То такого-ж то їх намножилось, що аж небо тріщало. Оттак і тепер Жиди роблять. Жид псявіра ні за що не обітре рук по християнськи, а непременно на відворіть мокрими руками.

Поглянув Господь, якого лиха наробив Гадам, та й казав своїм ангелам усіх чортів із неба позганяти. То як посипались із неба ті чорти, то де котрий Бога спомянув, то там і остав ся: котрий на небі — на небі зостав ся, котрий на землі — на землі остав ся, а котрий у повітрі — в повітрі зостав ся.

Але усе чорти чортами. Ті, що на землі, підтинають чоловіка. Ті, що під небом, дрючать ся з Богом; за то їх Господь побиває своїм громом. Буває так, що чорт сховаєть ся часами за християнина, то Господь і християнина убиває громом, але за то йому гріхи відпускає; а часами чорт ховаєть ся в землю, то громова стріла і в землі його побиває, але за сім літ громова стріла виходить із землі і кажуть, що вона помагає від кольки. А ті чортяки, що на самім небі, ті кожного вечера сьвітять на небі свої смоляні сьвічки; але ангели ходять з мечами та й зганяють їх із неба. І летить чорт із неба як ясна пасмужка, і скільки раз християнин скаже „амінь” — на стільки сяжнів він залітає в землю, а як часами ніхто не скаже, то він по землі так і розліметь ся смолою.

3. Жінка.

Ото Господь знов приходить до Гадама та й каже:

— А що, Гадаме? Либонь тобі жінки треба? Гадам поглянув, тільки облизав ся.

— Та вже нічого з тобою робити, — каже Господь — треба тобі і жінку дати!

І наслав на него сон, виламав у него ліве ребро, а з того ребра і стала ся жінка. І не натішив ся Гадам, як побачив жінку; але живо переконав ся, що де чорт не може, там бабу пішле. Там десь у раю були такі яблука, що Бог наказав їх їсти. Жінка, як заглянула, то й причепила ся до чоловіка: дай та дай! Гадам і каже, що не можна; а вона: То так ти мене, каже, любиш, що жалуєш і яблочка для мене! Гадам і каже: Їж вже, коли хочеш, тільки хоч мене до гріху не доведь! Але де вже жінка та до чого не доведе! Як зіла сама, так і зачала припрошати чоловіка; що не відмовляв ся, ані способу! Ото вже їсть і чоловік. Тільки що ковтає, аж надходить Господь! Так тее яблуко в горлі і осталося, — і тепер воно на горлі у всякого чоловіка.

Подивив ся Господь і зараз дає Гадамови заступ, лопату і жменю насія, та й каже до него:

— Оттак, Гадаме: не хотів ти шануватись, так тепер кровавим потом іди доробляти ся хліба!

Та й вигнав його із раю аж на саму землю.

4. „Боже помагай!”

Вразив ся Гадам, що Господь вигнав його з раю; копає землю, тай не каже: „Боже помагай!”

А чорт тому й радий: що Гадам скопає за день, то він у ночі й поперевертає до гори травкою. Гадам копає на другім полі: він то думає, що поле йому винно; копає тай копає, а рано гляне, а його поле знова зеленіє як некопане! Бив ся він бідний та побивав ся, далі здихнув до Господа Бога тай каже: „Господи Боже! допоможи мені!” То так тая земля, що він її копав, раптом і зачорніла. І помолив ся Гадам Богу тай зачав засівати.

5. Коняка.

Ото засїв Гадам, запріг ся в борону тай волочить. І так то йому тяжко тую борону тягнути, а чорт із заду сидить на бороні тай сьмієть ся...

І поглянув Господь тай каже до свого ангела:

— Бачиш, — каже — того чорта на Гадамовій бороні?

— Бачу — каже.

— Піди-ж, — каже, — та зроби з того чорта коняку для Гадама!

Ото ангел і пійшов, та як закинув на чорта оброть, то так з него і стала ся коняка. Тоді ангел і каже до Гадама:

— Розпрягай ся, чоловіче, та запрягай коня! Господь дає тобі худобину!

Ото з тої коняки і почали ся наші коні.

6. Сметрь.

Жне собі Гадам. Ото вже його Господь і діточками поблагословив; така то йому втіха та радієть,

що дасть ся вічне хотів би жити; а до того ще й здоровля йому служило. Ото й говорить Гадам до Бога:

— Боже, Боже! не умру я, бо я сильний чоловік!

— Сильний ти, сильний, човорить йому Бог, а все таки умерти мусиш! Заболить тебе голова, защемлять руки, заломить тобі ноги, і ти таки умреш.

Не вірив Гадам, поки був молодий, а прийшла пора — мусів повірити. Розболїлась голова, розщемїлись кости, — сказано, у старого. Бачить Гадам, що недалеко до смерти, тай каже до свого сина:

— Сину, — каже, — сину! Пійди, — каже, — до раю та принеси мені звідти золотого яблочка; бо отсе вже находить на мене остатня година!

Пійшов син до раю, але замість яблочка принїс тільки прута, що Бог Гадама вигнав із раю. Гадам і казав зробити з него три обручі і положити на голову. Але де вже від смерти та що поможе! Воно то голова ніби й перестала болїти, а вмерти все таки вмер. І як умер він із тими обручами, так його з ними і поховали, і ото з тих обручів і вросло три дерева: кипарис, кедрина і треблаженне дерево.

7. Хрест.

Ще за треблаженні дерево кажуть, що Матер Божа з Спасителем одного часу спїткнулась на него, тай сказала з переляку:

— О треблаженнеє дерево! на тобі син мій ро-

зіпнеть ся! А син і промовив: Правда, моя мати! І справді! скільки послі хрестів не підбирали, на жаднім не могли його розіпнати, а тільки на однім треблаженнім дереві, котре ще тогді, як росло, мало вигляд хреста.

8. Потоп.

Одного часу задумав Господь затопити землю і витопити всіх людей, які тільки були, тай каже до одного сьвятого чоловіка: Роби ти, — каже — корабель, сьвятий чоловіче, бо я хочу землю затопити!... От той чоловік і зачав робити корабель: теше стовпи, пилить дошки, — сказано, щоб усе до міри було. А чорт, як на збитки, прийде у ночі тай усю його працю переробить не до міри: там надрубає, там надпилить, там переструже, так що ані способ, разом поскладати. А чоловік бідний нічого й не знає: все теше тай теше, а тих і не зміряє...

Аж Господь знов говорить до нього: Складай, праведниче, корабель! завтра потоп буде!

Ото і кидає він тесати та пилити, зачинає складати... Але що візьме — усе не до міри: то тонке, а то коротке... Що тут робити у сьвітї божему? — а завтра потоп! Заламав він руки, тай стоїть над дошками. А Бог йому говорить з неба:

— Не жури ся, чоловіче мій! Що довше, те стули, і буде коротке, а що коротке — натягни, то й буде довге, — та кінчай живо корабель, бо завтра потоп!

Тільки скінчив він корабель, аж земля і зачала в морі потопати. Злітають ся пташки, збігають ся звірі, а той відбирає зі всякого по парі і

впускає в корабель; оден тільки сильний птах носорожець не хотів іти в корабель; за то його і покарав Господь, щоб він не гордив зі своєї сили...

Ото упірнула земля. Пливає корабель, пливає і носорожець, а птахи, бідні птахи, так і кричать, так і б'ють ся в повітрі! Уже бідні і із сили спадають, нігде відпочити, — а носорожець пливає собі, і ріг його як віха сторчить над водою. От ті птахи і сідають на той ріг, сідають тай сідають, а носорожець тримає. Далі не витримав тай так і пірнув головою в воду. Птахи позлітали тай знову сідають, а носорожець знов в воду головою. І злітали і сідали, аж поки зовсім не втопили носорожця. Ото-ж то тепер і пропали носорожці з корінням і насінням.

9. Цар Давид.

Давид — то був собі такий цар. І добрий то, кажуть, був цар, та тільки не християнин. Ото-ж то Господь і задумав його до путя привести, нарядив ся купцем тай приїжджає до Давида купувати палац. А палац у Давида був такий, що не було красивого в цілім світі.

Ото купець і каже до Давида:

— А що, каже, царю Давиде! Не можна у тебе палац торгувати?

— А чому не можна? — каже Давид, — та тільки не знаю, чи будемо сватами!

— Або чом?

— А так, — каже, — купче чужоземний! Коли маєш стільки золота, що всі мої люди наберуть

ся і скажуть, що вони довірливі, то палац твій, а ні — то й не думай!

— А добре, — каже, — царю Давиде! Вели збирати народ!

Зібрався народ із цілого царства; купець і веде його до одної гори, і як поблагословив купець ту гору, то так вона золотом і розсипалась перед ними. Кинулися люди до того злата, набирали стільки, скільки хто здужав підійняти. Ото купець їх і питає:

— Що-ж ви, люди? довірливі?

— Довірливі! довірливі! закричали люди тай усі розійшлися.

— А що, Давиде, — говорить купець: — не програвесь може?

— Не дуже й програв! — каже Давид: — моя земля, то моє й золото.

— Та чия хата, того і правда, — каже купець, — а все таки треба, щоби хто нас розсудив.

— А хто-ж нас розсудить? питає Давид.

— Та про тебе не журися! — каже купець. — Єсть на світі такі люди, у котрих обидва ми рівні. Ходімо на цвинтар, там нас розсудять умерлі.

— То ходімо, купче! каже Давид.

От вони й пішли на цвинтар. Приходять, а купець і каже:

Правдиві люди! люди умерлі! встаньте, люди, та розсудіть мене з царем Давидом!

А вмерці повставали, упали купцеви до ніг тай сказали:

Правдивий Боже! не нам тебе судити, а тобі судити нас на вторім пришествії!

Аж тогді пізнав Давид, з ким судив ся, і з того часу став християнином. Все бувало тільки й робив, що писав сьвятіі пісні та грав їх на гусях. І писав він тай писав; і як списав уже цілую книгу, то і розрізав листи тай кинув на море. Ті листи, котрі були не сьвяті, то ті потонули, а ті, що були сьвятіі, ті пливали по морі. Ото ангели і зібрали тіі листи тай понесли до Бога, а Бог їх перечитав та й казав передати людям. От звідки то почалась наша Псалтир.

10. Соломон.

Повненька була Соломонова мати, як приходить до неї одна пані і просить ся сховати від пана. Цариця сховала, а тут незабаром приходить і пан та й питає цариці:

— Чи не було, — каже, — моєї жінки у ясної цариці?

— Ні, не було! — каже цариця. А з неї Соломон і промовляє:

— Не слухай, — каже, — мої мами; бо і мама така сама, як і твоя жінка!

Такий то був Соломон ще Бог знає де!

А як родив ся на сьвіт, то йому ще і трох літ не було, а він уже важив жіночий розум. Зробив ваги, повішав на брамі, кладе на одну шальку мамин чепець, а на другу женського клоча тай реготить, аж качаєть ся, що клоча перетягає.

Аж приходить мама.

— А чого, — питає, — сьмієш ся так, сину?

— Та як же не сьміятись? — каже Соломон: — коли жіночий розум не варт і жмені клоча!

Закипіла мама. Почекай же, каже, погане песеня: я-ж тебе затрачу! І сейчас казала слугам завести його в ліс, убити, а їй на знак принести його серце і мізиній палець.

Взяли його слуги тай ведуть у ліс, а Соломон і почав слугам говорити:

— Не вбивайте, — каже, — мене, добрі слуги! Дайте мені хоч трохи ще пожити на білому сьвітї!... Відріжте палець, без нього я обійдуся, а серце вийміть у собаки тай занесіть до мамі! Вона не пізнає!

Ото слуги і послушали Соломона: врізали йому мізиній палець, а серце взяли у собаки та й понесли до цариці, а Соломона пустили жити.

Але що вже те помагало Соломонови, коли йому й так назначено було тільки три роки жити!

Сів бідний Соломон тай плаче, а сьвятї з неба дивлять ся тай собі плачуть: „Де то вже такій розумній дитинї тай не дати жити!” От вони і просять Бога, щоб Бог позволив йому хоч трохи ще прожити. Ублагав ся Господь тай каже до сьвятих:

— Коли вам так хочеть ся, щоб Соломон прожив ще на сьвітї, то ідіть ви на землю, та просіть людий, щоб йому своїх літ уділили!

Ото сьвятї і зійшли на землю. Ходять, просять, — ніхто не уступає, аж приходять до одної старої баби, що вже сто літ прожила, а ще сто літ прожити мала.

— Бабуню, — кажуть, — змилуй ся над Соломоном, уділи йому хоч пів копи своїх літ.

Ото баба послушала їх, тай уділила, а Соломон зачав жити бабиними літами.

Підріє уже Соломон порядно тай думає поїхати в гості до цариці. Вибрав такий час, що царя не було в дома, нарядив ся купцем тай їде до цариці.

Приїжджає, показує товари, але май бути він сам цариці подобав ся, бо що-їно тільки покаже, все то цариці до сподоби. Ото вона й питає:

— А що хочеш, купче молодий, за тії товари?

— Та нічого, царице, — каже купець, — хйба дівчину на нічку.

— Добре, купчику! — каже цариця: — зіставай ся-ж ночувати!

Ото спить собі купець на царській перині, а цариця й посилає йому дівчину. Купець оглянув, відсилає назад тай каже: велика! Цариця посилає другу, — купець подивив ся і ту відсилає: каже, що маленька! От цариця їде сама тай лягає коло него. Догадав ся купець, кладе руку на груди та й говорить: „Се тії дуди, що я в нїї грав!“ — потім на природу, та й промовив: „А се тії брами, що я ними виходив!“

Більше для Соломона не треба було нічого. І тільки мати заснула, він устав та й виписав на стїні: „Правда, що жіночий розум не варт жмені клоча, коли рідная мати з своїм сином спала.“

Написав — та й поїхав.

А тим часом приїхав і цар; прочитав тай пізнав, що то вже Соломонова справка, та задумує його відпитати. Ото робить він золотого плуга та й посилає його возити по всім свїті і записувати, скільки хто буде за того плуга давати.

Повезли слуги того плуга, возили та й возили, ніхто не цїнив менше тисячі червоних. Ото вже

вони повертають ся до дому, аж здібають пастуха; пастух сидить собі та й жвакує хліб. Ото вони його на сьмішки й запитали:

— Як думаєш, парубче, чи багато варт отсей плужок?

А парубок устав, подивив ся на того плужка та й каже:

— Гнівайтесь — не гнівайтесь, а явам правду скажу, що як в маю не буде ні каплі дощу, то він не варт і сього куска хліб, що я доідаю!

Записали вони і сев тай поїхали до дому. Цар їх і питає:

— А що, люди: як там цінили мого плуга?

— Та всі добре, Богу дякувати! один тільки, — кажуть, — убогий пастух не цинив його і за кавалок хліба, як тільки в маю дощу не буде.

— Правду-ж він казав, добрії люди, і то не пастух: то син мій Соломон... Шукайте його!

Пійшли слуги шукати; шукали, шукали та й не нашли.

Видумує Давид другу штуку. Видає балъ і спрощує людий з цілого сьвіта. Ото й позбирались люди, посідали за столи; страва то усе така добірна, тільки-б поживати, а тут не можна, бо у кожного ложка на два локті.

Сидять гості над тою стравою тай куняють. Вже й цареві докучило дивити ся на них і пійшов він на часок до цариці, аж показав ся Соломон:

— А чом, — каже, — люди, не їсте?

— Та якже-ж тут їсти, — заговорили люди, — коли ложки такі прокляті?

— То годуйтеь, як діти, ложками через стіл!

Послухали люди та й стали годуватись. Приходить цар — всі їдять. Розпитав ся, — йому й кажуть, що так і так було. За Соломоном, — але його поминай як звали!

То так і умер Давид і не відпитав Соломона. І як умер Давид, то Соломон став на його царство; і як став на царство, то і задумав змірити небо.

Зробив собі такого круга тай став підійматись до неба.

Ото вже підняв ся у самую хмару, аж сьв. Петро ходить у хмарі та й до него каже:

— Стань, Соломоне, тут твоя границя! а то далі як пійдеш, то і не вернеш ся. Повертай ся назад тай диви ся добре! під тобою буде синєє поле і чорнеє пятно; не спускай ся на синє, а спускай ся на чорне: чорне — то земля, а синє — то море!

Спустив ся Соломон тай думає собі: Не зміряв я неба, — хоч зміряю море! І ото зробив склянну хату, сів у ню та й казав себе на мірянім ланцуху спускати в море. Ото вже його спускають тай спускають, аж лізе морський рак; а морські раки такі-такі здорові, що два чоловіки на собі потягнуть. Ото і каже він до Соломона:

— Соломоне, Соломоне! не зміряєш ти моря! Двацять літ шукав я колись дна тай то не найшов, а тобі, Соломоне, його не видати! Повертай ся ти назад, бо й то може бути, що якийнебудь молодий рак клешнями тобі ланцух перетне!

Послухав Соломон тай вийшов з моря. А тут йому вже й небогато жити оставалось.

Ото й думає Соломон, як би йому утікти від

смерти. Дочув ся він, що десь то є на білім сьвіті безсмертна гора, тай став до неї доставатись.

А під тою горою жили черці та монастирі будували. Ото Господь і каже тим черцям:

— Покидайте всю роботу та робіте гріб і домовину! До вас іде премудрий Соломон умирати!

Ото вони роблять і гріб і домовину, аж надходить Соломон:

— А що ви, люди, робите? — питає.

А вони і кажуть:

— Гріб на Соломона.

Почув Соломон, — крути не верти, а треба вмерти.

— А маєте-ж ви міру? — питає їх.

— Ні, не маєм! — кажуть черці.

— То беріть міру з мене: він такий, як я, — каже Соломон.

Взяли черці з него міру, збили домовину, по домовині припустили й гріб, а Соломон і каже:

— Ану чекайте, я зміряю домовину!

— Ну! — каже, — до міри!... а впустіть в яму!

Впустили в яму.

— Тепер засишайте, — каже Соломон: — а Соломона вам не треба ждати, бо я сам Соломон...

— 0 —

ЗБІРКИ.

1. Підземная риба.

Земля стоїть на морі, а щоб вона не пірнула, то Господь сотворив таку велику рибу, тай казав їй підирати землю. Ото-ж то тая риба і тримає на собі землю, і як зболить її один бік, вона обер-

тасть ся на другий; і як вона обертаєть ся, то й земля трясеть ся.

2. Ліси.

Колісь, кажуть, не було лісу, а росла їдна трава. Та ото вже Господь як прокляв змія, то він як пійшов поїд землю, то куда він ішов, туди всюди й заросла земля лісом.

3. Місяць.

Два брати поїхали у ночі по сіно, тай на полі і посварили ся. Пійшла сварка, а з сварки пійшло і до бійки. Брати за вила, та один другого — так на вила і підхопили!

А Господь з неба і каже: Коли то вже брат брата взяв на вила, то нехай же вони ходять по небі, поки сьвіта та сонця! І осьвітив їх тай пустив на небо: то ото і тепер на місяцеві знати, як вони взяли ся на вила.

4. Євині дочки.

Було в Єви три дочки; одна вміла чорним шовком шити, друга білим, третя не вміла ні шити ні білити, тільки ходила до слабого змовляти бешпихи, бечишниці: „Від його рук, від його ніг, від його нігтів, від його пагністів, від тридевяти сустав, що сам Господь Бог складав. Тут не бути поганої кривлі: білого тіла не вялити, жовтої кости не сунити”.

5. Велитні.

Колись були такі великі люди, що бувало по лісі ходили як по траві. А то вже як наші люди наставали, один велитень і надибав десь нашого плугатаря з волами, плугом і погоничом. Та як надибав їх, так і забрав усіх на долоню тай приносить до тата.

— А подиви ся, — каже, — тату, які я надибав мишенята!

А тато глянув тай каже:

— Не мишенята то, сину, а то ті люди, що після нас будуть!

Ото і настало тепер наше покоління, а за велитнів і помину нема; тільки десь у церкві, в Києві чи у Львові, стоїть нога одного велитня і така, кажуть, прездорова, що аж до бані сягає. Оттакі то були люди!

А то ще кажуть, що після нас то такі будуть, що в наших печах їх дванайцять буде молотити.

Ото але будуть люди!

6. Пятниця і Неділя.

Колись, кажуть, ходила по світі Пятниця з сьвятою Неділею. То Пятниця бувало ходить така суха, суха, аж кісточки знати, а Неділя така порубана, порізнана, що аж страх дивити ся. То ходять бувало тай просять людей, щоб люди постили і сьвята шанували. Але тепер не чути, щоби вони коли ходили. Бог його знає, що то за причина.

7. Давидові діти.

Цар Давид так колись приподобав ся Богови, що Бог сказав до него:

— Преси в мене, Давиде, чого хочеш; все дам тобі!

Ото Давид і просив собі у Бога три сини: одного найкрасшого, другого найсильнішого, третього найрозумнішого. Бог йому і дав: Йосипа, Самсона і Соломона.

Прекрасний Йосип завідував синами; то і тепер, коли що не добре приснить ся, ми примовляєм не встаючи: „Нехай сьвятий Йосип на все добре переносить!”

Сильний Самсон воював ся по всьому сьвіті та ще й з нами хотів воювати. Ото вже він пливе Дніпром, але тільки з води, аж на него лев. А Самсон, як ухватив його за пащу та як наступив ногою, то так разом з левом і закаменів.

Так він і тепер стоїть у Києві.

Премудрий Соломон сидів тільки у дома та книги читав. Але раз пішла поголоска, що він хоче проповідь говорити. Збираєть ся народ з цілого сьвіта послухати його проповіді, а він тільки вийшов та й казав людям:

„Як маєте що шити,
То перше гудза завяжіть!”

От тільки було мови, тільки і чутки за Соломона.

8. Колос.

Колись, кажуть, не такий був колос, як тепер! Стебла, кажуть, не було: а так, як стебло, так був колос. Та ото люди як прогнівали Бога, то Господь узяв тай шморгнув з низу, а лишив тільки, як рукою ухватити. Одні кажуть, що то святий Петро ухватив рукою тай ублагав Бога, а другі кажуть, що то уже собаки та коти випросили собі такий колос. Бог його знає, як то було!

9. Жуйка.

Ото як народив ся Господь та лежав у яслах, то віл не порушав з ясел жадного стебла, а ще дихав і загрівав Бога. А кінь стояв з другого боку тай тягнув сіно, яке тільки було. Ото-ж Божа Мати й сказала: „Будеш же ти, добрий воле, завсігди в Бога ситий! а ти коню, все будеш голодний, хоч будеш їсти до розпуку”. І справдились ті слова: кінь їсть і все голоден, а віл хоч голодний, та має жуйку в роті.

10. Каня.

Всякая птиця може пити з ставу, одна тільки каня не може. Бо як колись Господь гатив по світі греблі, то всі птахи, звірі і люди йому помагали, одна тільки каня не хотіла. Ото-ж то вона і жие тепер дощем та росою.

11. Медвідь.

Медвідь колись був мельником; та ото, як Господь ходив по світі, нечестивий мельник і заду-

мав Бога напаякати. Вліз під місток і тільки почув, що Господь іде, то так і заревів. А Господь йому й промовив: „Ревай же ти, поки світа та сонця!” Промовив тай пійшов, а з того мельника і зробив ся медвідь; і тільки й знаку на нім чоловічого, що заднії пята.

12. Бусель.

Як ходив Господь по землі, то зібрав у мішок всю гадь, яка тільки була, завязав, тай дав той мішок одному чоловікови, щоб він його кинув в море.

— Неси-ж — каже Господь, — та тільки не заглядай, що там у мішкови.

От він і приносить над саме море, а його так і кортить, щоб подивитись. Але тільки розв'язав, — звідти як посишлеть ся гадь!... А Господь тут і каже:

— Колись, каже, порозпускав, то тепер збирай же!

Ото з него і зробив ся бусель.

А дарма що бусель! усе таки розум у него, як у християнина. Недавно то, кажуть, і робилось, як у двох сусідів загнуздили ся буслі; і в того на клуні, і в того на клуні. Але один з них не зачіпав свого бусля, а у другого діти вічно порали ся коло гнізда. І ото-ж то під осінь, як відлітали буслі, то один лишив у гнізді калитку, а другий — головешку, — тай пустив з огнем все господарство.

13. Богатий вечір.

На богатий вечір буває така година, що вся вода переміняєть ся в вино. І була, кажуть, одна

така щаслива дівчина, що поспіла якраз в таку годину до керниці; і як набрала води та принесла до дому, то в однім відрі була вода, а в другім вино. Така то вже година була!

В сей вечір і худоба, кажуть, говорить як християнин, тільки християнинови слухати не годить ся.

Але був, кажуть, такий, що хотів таки чути, як то худоба говорить. От він засїв коло своєї обори тай слухає. Аж один віл здихнув тяжко та тяжко!...

А другий його й питає:

— А чого ти, брате, так тяжко вздыхаєш?

— А як же не вздыхати? — каже той, — коли ми завтра свого господаря повезем до гробу!

Почув господар та до хати:

— Жінко, жінко! дай білу сорочку!

Убрав ся і до рая Богови духа віддав. Прийшлось ховати, і як раз ті самі воли повезли його до гробу.

14. Плуґатир.

Як ходив Господь по землі, то раз побачив, що один господар орав у сьвято. От Господь і каже до него:

— Бій ся Бога, чоловіче, як таки можна у сьвято орати?!

— Ото-ж то, — каже той, — велике сьвято неділя! та таких сьвят багато на рік!

І як сказав, — то так під землю і провалив ся.

І тепер, кажуть, в неділю в ранці як приложити на тім місці ухо до землі, то чути, як він на воли гукає.

15. Коли смерть?

Перше, то знали люди, коли вони умруть. Але як побачив Господь, що вони за дітий не дбають, а найгірше ті, що не довго мають жити, тай закрив від людей їх смерть.

— Нехай, — каже, — ніхто не знає, коли він умре, та нехай дбає і за дітий і за себе!

16. Крет.

Убогий і богач мали якось разом поле, разом якось і засіяли одним насінєм. Але вбогому Господь поблагословив, і йому вродило, а багатому — ні. От багатий і відцурав ся свого поля, тай каже до вбогого:

— То моє поле вродило, а твоє ні!

Вбогий його розважає, а багатий і слухати не хоче, далі йому й каже:

— Коли ти, убогий, мені не віриш, то завтра рано пійдем на поле, і нас сам Бог розсудить!

Вбогий і пійшов собі до дому. А багатий взяв, на убогого полі викопав яму, та посадив туди свого сина, тай каже до него:

— Гляди, — каже, — сину! як я завтра запитаю, чиє се поле, ти скажи, що се поле не бідного, а багатого!

І взяв його, прикрив соломою тай пійшов до дому.

Ранком зібрали громаду тай ідуть на поле. Приходять. Багатий і питає:

— Скажи, — каже, — Боже, чиє се поле? чи багатого чи вбогого?

— Богатого, богатого! вилітає голос з середини поля.

А Господь з поміж народу:

— Не слухайте, — каже, — убогого поле!

І розказав Господь усе народу, тай промовив до богачового сина:

— Будеш же ти, — каже, — сидіти під землею, поки сьвіта та сонця.

Отож то і зробив ся крет з богачового сина!

17. Свиня.

Свиня, кажуть, зробила ся з Жидівки. Як Господь ходив по землі, то Жиди й задумали покрити з Бога. Взяли Жидівку, накрили коритом та й кажуть до Бога:

— Ану, вгадай, що в нас під коритом?

Господь і промовив, що — свиня.

Жидова зареготіла. Коли зняли корито, а зпід него справді свиня устала. Ото-ж то Жиди і не їдять свиний.

18. Скойки.

Приходить Господь до одного чоловіка ніби то милостині просити. Чоловік подав йому хліба тай каже до него:

— Дав би дідуневи страви попоїсти, та Бог її має при хаті!

Але в него на полиці стояла макітра вареників, — от Господь і питає:

— А що-ж то у вас у макітрі?

— Ет! нічого! то жінка, — каже, — скойки намочила.

— Нехай будуть і скойки! — сказав Господь тай пішов з хати.

Коли той до макітри, а там уже справді мокнули скойки.

19. Камбула.

Матер Божа сиділа собі над морем тай їла суху рибу. І тільки що з'їла половину, аж її кажуть, що її сина розішняли. Матер Божа як тримала ту рибу, то так її в море і пустила. А риба ожила, та от з неї й почались камбули.

20. Горобці.

Як Жиди розішняли Бога, то всяка птиця мовчала з жалю; одні тільки горобці літали понад хрест і все йому кричали: Жив! жив! жив! жив! Ото Господь з хреста і промовив:

— Всяка птиця — моя, і всякую птицю я буду доглядати, а горобця віддаю нечистому на волю!

З того часу і забрав їх нечистий у свої руки і на Семена що року перемеріє їх мірками в очереті. Девять мір пускає, а десять собі бере. То ото-ж то по Семені всі горобці і літають табунами.

21. Крашанки.

Один убогий ніс з собою до міста продавати яйця. Але на той сам час вели Жиди розізнати Бога. І от Бог несе хрест тай падає, а убогому й

жалко стало. І кинув він кошик, та й помагає Богови хреста нести. Допоміг. Коли вертаєть ся до кошика, — а в його кошику всі яйця стали крашанками та писанками. Ото-ж то з того і у нас крашанки почались.

В книгарні „Свободи“

можна набути слідуєчі веселі
і сьмішні оповіданя :

АБУ КАСИМОВІ КАПЦІ. Арабська казка. Написав
Іван Франко. Ціна 30 центів.

БАЙКИ-НЕБИЛИЦІ. Ціна 10 центів.

ВЕСЕЛА КНИЖОЧКА з 17 образками. Гумористично-
сатиричний збірник для сумних людей. Містить в собі
багато сьмішних віршів, дотепів і оповідань. Ціна
35 центів.

ВЕСЕЛА ЧИТАНКА З ОБРАЗКАМИ. Ціна 15 центів.

ГАЛИЦЬКІ АНЕКДОТИ. (Гумористичне оповіданє). Ці-
на 10 центів.

ДВА БРАТИ, з байок Братів Грїммів. Ціна 15 цнт.

ЖІНОЧИЙ ЯЗИК, індїянська казка. Невдалий линч,
оповіданє. Ціна 15 центів.

ЗБІРКА ПОВІСТОК. Ціна 10 центів.

З КОГО СЯ НАСЬМІВАЮТЬ, З ТОГО ЛЮДИ БУВА-
ЮТЬ. — Посол Петришин. — Модний адвокат. Збірка
оповідань. Ціна 10 цнт.

ЗБІРКА ОПОВІДАНЬ. Пятка. Евшан-зіле. Безробіте.
Павло. В суді. Чорт і Микитиха. Боначка. Милосерд-
ність, Слон і чоловік. Добра дочка. Ціна 20 цнт.

ІЗ ЗЬВІРЯЧОГО ЦАРСТВА. Перша сотня найкрасших
казок. Ціна 20 центів.

ІВАН ДУРАК та інші оповіданя. Ціна 25 центів.

КАЗКИ ПРО ЖИДІВ. Зміст: Як Іван жидів мудрував.
Вандрівка Івана з жидами. Як Іван водив жидів на
гриби, а відтак у ставі потопив. Мужик з жидом в
спільці. Пан і жид. Казка про жида. Як жид Руси-
на правував. Як хлоп жида змудрував. Ціна 10 цнт.

КАЗКИ ЗА ЦИГАНІВ. Ціна 10 центів.

ЛИС МИКИТА. З німецького переробив Іван Франко
(23 ілюстрацій). Ціна 40 центів.

І. ЛИСТ ШИНКАРЯ ДО ЛЮЦИПЕРА І ВІДПОВІДЬ.

ІІ. Про алкоголь. Ціна 10 цнт.

- I. ЛИСТИ З ПЕКЛА. II. Лист шинкаря до чорта і інші оповідання. Ціна 25 цнт.
- ЛИСТИ ШТИФА ТАБАЧНЮКА до його жінки Явдохи. Ціна 10 центів.
- НАВЕРНЕНИЙ ГРІШНИК. Ціна 20 центів.
- ПОВНА ЗБІРКА ВЕСЕЛИХ ВІРШІВ СТЕПАНА РУДАНСЬКОГО. Ціна 55 центів.
- РОЗМОВА ПОЛЯКА З РУСИНОМ. Дуже веселий вірш, в котрім Русин висьміває польську пиху. Ціна 10 цнт.
- РИЦАР І СМЕРТЬ. Ціна 5 центів.
- РОЗМОВА ТВЕРЕЗОГО ПИЯКА ВАСИЛЯ З ГОРІВКОЮ. Ціна 10 центів.
- СОКОРАТІ ШТАНИ і інші веселі оповідання та вірші. Ціна 25 центів.
- ТОВАРИСКА ВОРОЖКА, для веселої розривки в кружку знакомих. Зміст: Ворожене будучности для женщин. Ворожене будучности для мушин. Ціна 15 центів.
- ТРИ КНЯЖЕВИЧІ І ЧАРІВНА ПТИЦЯ. Ціна 10 центів.
- ЯК МУЖИК ХОДИВ ДО ЦАРЯ ПРАВДИ ШУКАТИ (оповідане). Дві нені (оповідане). Мадам Польонія хора (оповідане). Як Степан чоботи купував (оповідане). Ціна 15 центів.
- I. ЯК МЕНЕ ВИБИРАЛИ ДРУЖБОЮ. II. Цісарський соловій. Ціна 10 центів.
- ЯК ІВАНКО ЗРОБИВ ЧУДЕСНЕ СУДНО І ДІСТАВ КОРОЛІВНУ ЗА ЖІНКУ. Ціна 10 центів.
- I. ЯК ЦАРЕВИЧ ЛІТАВ ДО ЦАРІВНИ. II. Як царевич, записаний чортови, визволив ся від нього і оженив ся з його дочкою. Ціна 10 центів.

Замовленя враз з належитостю належить висилати на адресу:

„S V O B O D A”
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Для аматорських кружків!

ТЕАТРАЛЬНА БІБЛІОТЕКА.

- АМЕРИКАНЕЦЬ.** Веселий образ з життя народу зі співами в 3-ох діях. (Виступає 4 жінчини і 9 мушчин, разом 13 осіб). — Ціна за книжочку 15 цнт. За 13 книжочок \$1.50.
- АМЕРИКАНСЬКИЙ ШЛЯХТИЧ.** Образ з життя руських робітників в 3-ох діях. (Виступає 4 жінчини і 8 мушчин, разом 12 осіб). — Ціна за прим. 30 цнт. За 12 книжочок \$2.80.
- БОНДАРІВНА.** Драма в 4-ох діях а 5-ох відслонах. (Виступає 3 жінчини і 12 мушчин, разом 15 осіб). — Ціна за прим 20 цнт. За 15 книжочок \$2.25.
- БЛУДНИЙ СИН.** Образ з життя наших виселенців в Америці в 4-ох діях зі співами. (Виступає 6 жінчин і 9 мушчин, разом 15 осіб). — Ціна за прим. 25 цнт. За 15 книжочок \$2.85.
- В НЕВОЛІ ТЕМНОТИ.** Комедія з життя русько-амер. народа в 3-ох діях. (Виступає 4 жінчини і 8 мушчин, разом 12 осіб). — Ціна за прим. 25 цнт. За 12 книжочок \$2.25.
- ВИХОВАНЕЦЬ.** Народна комедія в 3. діях зі співами і танцями Л. Янчука. — (Виступає 5 жінчин і 7 мушчин, разом 12 осіб). — Ціна за примірник 25 цнт. За 12 книжочок \$2.25.
- ДВА ДОМИКИ І ОДНА ФІРТКА.** Комедія в 1. дії. (Виступає 3 жінчини і 5 мушчин, разом 8 осіб). — Ціна за прим. 15 цнт. За 8 книжочок 90 цнт.
- ГОСТИНА СЬВ. НИКОЛАЯ.** Драматична гра в 4-ох виходах. (Виступає 6 осіб). — Ціна за прим. 10 цнт. За 6 книжочок 50 цнт.
- ІЦҚО-СВАТ.** Комедія в 1-ій дії. (Виступає 2 жінчини і 5 мушчин, разом 7 осіб). — Ціна за прим. 10 цнт. За 7 книжочок 55 цнт.
- МУЖИКИ АРИСТОКРАТИ.** Народний образ в двох діях. (Виступає 3 жінчини і 7 мушчин, разом 10 осіб). — Ціна за прим. 15 цнт. За 10 книжочок \$1.15.
- НАТАЛКА ПОЛТАВКА.** Оперетка в 3-ох діях. (Виступає 2 жінчини і 4 мушчини, разом 6 осіб). — Ціна за прим. 20 цнт. За 6 книжочок 90 цнт.

3 2044 083 559 385

DN

в 1. дії. (Виступає 2 жінки і 1 чоловік, разом 3 осіб). — Ціна за прим. 20 цт. 12 книжочок 75 цт.

ДІВЧИНА І ПІСНЯК. Драма в 5-ох діях зі співами і танцями. Авторізував Карпенко Карий (Тобилевич). Після поеми Тараса Шевченка. — (Виступає 2 жінки і 14 чоловік, разом 16 осіб). — Ціна за прим. 15 цт. За 16 книжочок \$1.80.

ОХ! НЕ ЛЮБИ ДВОХ! Оперета в 3-ох діях. (Виступає 4 жінки і 8 чоловік, разом 12 осіб). — Ціна за примірник 25 цт. За 12 книжочок \$2.25.

ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ, ТА НА ВЕЧЕРНИЦІ. Народна драма зі співами в V. діях М. П. Старицького. В переробці Александрова. — (В сій штуці виступає 8 жінки і 7 чоловік, разом 15 осіб). — Ціна за примірник 30 цт. За 15 книжочок \$3.35.

СВЕКРУХА. Комедія в 3-ох діях, Льва Лопатинського. (Виступає 3 жінки і 4 чоловік, разом 7 осіб). — Ціна за прим. 25 цт. За 7 книжочок \$1.50.

СІЧИНСЬКИЙ-ПОТОЦЬКИЙ. Драма в 5-ох діях. (Виступає 5 жінки і 20 чоловік, разом 25 осіб). — Ціна за прим. 50 цт. За 25 книжочок \$9.38.

СТРАЙК. Сценічний образ в 3-ох діях з життя хліборобів в Галичині. Написав Н. Струтинський. (Виступає 3 жінки і 11 чоловік, разом 14 осіб). Ціна за прим. 20 цт. За 14 книжочок \$2.10.

СТРІЛЯЙ НА СМЕРТЬ. Робітнича драма в 1-ій дії. Пер. з англ. мови Ст. Макар. (Виступає 3 жінки і 6 чоловік, разом 9 осіб). — Ціна за прим. 15 цт. За 9 книжочок \$1.00.

ТАТО НА ЗАРУЧИНАХ. Міщанська пригода в одній дії. (Виступає 5 жінки і 6 чоловік, разом 11 осіб). — Ціна за прим. 10 цт. За 11 книжочок 85 цт.

Замовлення wraz з належитостію належить вислати на адресу:

„S V O B O D A”

83 Grand St.,

Jersey City, N. J.

Замовляючи сі штуки, повинні купувати стільки примірників, кілько виступає осіб в даній штуці. Се заощадить видаток і час на розписуване поодиноких роль, а крім сего ціна сих книжочок є знижена о 25 проц.